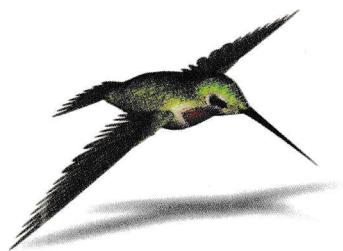

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

clasele
I-IV

DICTIONARUL LIMBII ROMÂNE

pentru școlari

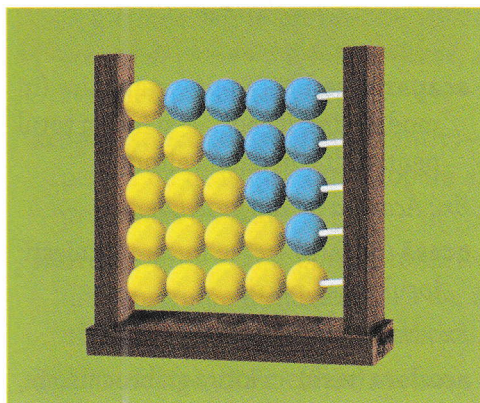
ungher perimat candelabru prospect
absolvent degghiza oblon entuziasm
cărturar mascaradă făurar infantil
impermeabil beretă echinoctiu astron.
freamăt cimpoi ghidușie jambieră
garniță halebă alama letopiset
eșantion abaju
hatman flașnetă desconsidera
induită salamandără tander

A

aba, abale (substantiv) – țesătură de lână (postav) din care se confecționează haine țărănești.

Ex.: Vasile are o haină din aba.

abac, abace (substantiv) – **1.** instrument de calculat, alcătuit dintr-un cadru cu vergele pe care se pot deplasa bile. **2.** tabel sau diagramă care permite rezolvarea imediată a unor calcule.

abajur, abajururi (substantiv) – dispozitiv de metal, de sticlă, de hârtie etc., care se pune la o lampă cu scopul de a proteja ochii de lumină și pentru a îndrepta razele într-o anumită direcție.

Ex.: Abajurul este transparent.

abandona (verb) – **1.** a părăsi pe cineva. **2.** a renunța la ceva.

Ex.: Dulăul a abandonat lupta.

abanos, abanoși (substantiv) – numele dat unor arbori răspândiți mai cu seamă în India, al căror lemn este greu, tare, foarte durabil, de culoare neagră, folosit pentru fabricarea unor mobile de lux, a instrumentelor muzicale de suflat etc. · *Păr de abanos* = păr negru-lucios.

abator, abatoare (substantiv) – întreprinderea unde sunt sacrificate animalele destinate consumului și se prelucrează carnea proaspătă.

abătut (adjectiv) – descurajat, trist, mâhnit.

Ex.: Bunicul era abătut.

abdomen, abdomene (substantiv) – parte a corpului, între torace și bazin, în care se găesc stomacul, pancreasul, splina, ficatul, rinichii și intestinele; pânțe, burtă.

Ex.: Simțea dureri în abdomen.

abecedar, abecedare (substantiv) – manual pentru învățarea scrisului și a cititului.

abil (adjectiv/adverb) – priceput, iscusit, îndemânic.

abnegație – devotament, atașament până la sacrificiu față de o persoană sau o cauză.

abona (verb) – **1.** a-și face un abonament. **2.** a veni în mod regulat undeva.

Ex.: El era abonat la toate ziarele.

abrevia (verb) – a prescurta (în scris sau în vorbire) un cuvânt, un titlu etc.

Ex.: Nu abrevia prea des!

abrupt (adjectiv) – (despre povârnișuri, prăpăstii etc.) cu înclinație foarte mare.

Ex.: Acest versant este abrupt.

Respect p

A
Ă
B
C
D
E
F
G
H
I
Î
J
K
L
M
N
O
P
R
S
Ș
T
U
V
W
X
Y
Z

absent (adjectiv) – **1.** care nu e prezent, care lipsește; care nu este atent la ce se petrece în jurul lui; distrat.

Ex.: Doar azi Andrei este absent.

absolvent, absolvenți (substantiv) – persoană care a terminat un anumit ciclu de învățământ (patru clase, opt clase etc.).

absorbi (verb) – **1.** a suga, a înghiți, a încorpora o substanță. **2.** a preocupa în mod intens, a captiva (sens figurat).

absurd (adjectiv) – de negândit, de neconceput, de neacceptat.

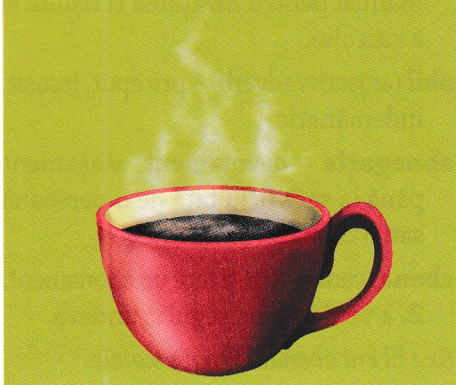
abține (verb) – a se stăpâni, a se reține, a se înfrâna, a nu-și exprima părerea.

Ex.: Dan s-a abținut de la discuție.

abunda (verb) – a fi din belșug, în cantitate mare, a prisosi.

Ex.: În junglă, vegetația abundă.

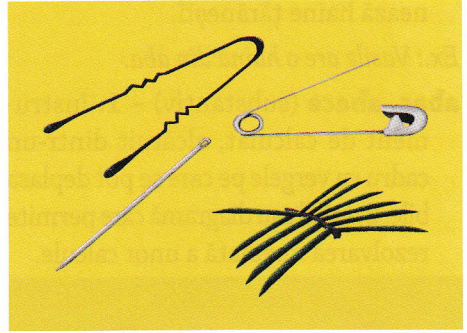
abur, aburi (substantiv) – **1.** vapori de apă. **2.** ceață rară.

ac, ace (substantiv) – **1.** obiect mic de oțel, subțire, ascuțit, prevăzut cu un orificiu prin care se trage un fir, care se folosește la cusut. **2.** Nume dat unor obiecte asemănătoare cu acul (ac de siguranță, ac cu gămălie). **3.** organ de apărare sau de atac al

unor animale, în special insecte.

4. frunză subțire și îngustă a coniferelor. **5.** indicator la unele instrumente de măsură. · *A avea ac de cojocul cuiva* = a avea mijloace de a pedepsi pe cineva. · *A călca* (sau *a umbla*) *ca pe ace* = a merge încet, cu grijă. · *A scăpa ca prin urechile acului* = a scăpa cu mare greutate. · *Nici cât un vârf de ac* = foarte mic, foarte puțin, aproape deloc. · *A căuta acul în carul cu fân* = a face o muncă zadarnică.

acapara (verb) – a pune stăpânire (în mod necinstit) pe...; a-și însuși totul pentru sine în dauna altora.

Ex.: Acapara tot din jurul lui.

acasă (adverb) – casa în care locuiești; locul natal, patria.

Ex.: Ne întoarcem acasă.

accelera (verb) – a iuți, a grăbi o mișcare, o acțiune, a zori.

accepta (verb) – a fi de acord cu..., a primi, a consimți să...; a admite, a aproba, a permite.

Ex.: Accepta tot ce i se spune.

acces, accese (substantiv) – posibilitate de a pătrunde undeva; intrare.

accesibil (adjectiv) – care este la îndemâna cuiva, la care se poate ajunge ușor.

accident, accidente (substantiv) – eveniment nedorit și neașteptat care provoacă distrugeri, răni sau chiar moartea.

achita (verb) – **1.** a plăti. **2.** a îndeplini o sarcină, o făgăduială. **3.** a stabili printr-o hotărâre judecătorească faptul că persoana trimisă în judecată este nevinovată.

acomoda (verb) – a se obișnui, a se adapta.

Ex.: Se acomoda ușor la țară.

acompania (verb) – **1.** a însoți o melodie printr-o susținere muzicală (vocal sau instrumental); a ține isonul. **2.** a întovărăși, a conduce pe cineva.

acoperi (verb) – a înveli, a pune peste ceva sau peste ceva un obiect care le ascunde sau le protejează. · *A se acoperi de glorie* = a fi foarte viteaz, a săvârși fapte mari de arme.

acoperiș, acoperișuri (substantiv) – partea de deasupra care acoperă și protejează o clădire.

acorda (verb) – **1.** a potrivi tonurile unui instrument muzical. **2.** a da, a oferi. **3.** a stabili acordul gramatical.

Ex.: Îi acorda toată încrederea.

acordeon, acordeoane (substantiv) – instrument muzical cu burduf și claviatură.

acrobat, acrobați (substantiv) – artist care execută exerciții de echilibristică la aparate în spectacole de circ.

acru (adjectiv) – **1.** gust înțepător, ca al oțetului sau al lămâii. **2.** (om) morocânos, ursuz.

act, acte (substantiv) – **1.** document eliberat de o instituție, prin care se confirmă un fapt, o obligație, o învoială etc. **2.** acțiune, faptă a cuiva.

activ (adjectiv) – care muncește cu râvnă, vrednic, harnic.

actor, actori (substantiv) – artist care interpretează roluri în piese de teatru, în filme etc.

actual (adverb) – care există sau se petrece în prezent, în momentul de față.

Ex.: Evenimentul este actual.

acționa (verb) – **1.** a întreprinde o activitate, o faptă. **2.** a pune în mișcare, a face să funcționeze ceva.

Ex.: Acționez cu hotărâre.

acum (adverb) – **1.** în prezent, în momentul de față; actualmente. **2.** imediat, de îndată. **3.** în urmă cu...

Ex.: Am fost la mare acum doi ani.

acuză (verb) – a învinui, a învinovăți.

Ex.: Îl acuza pe nedrept.

acvariu, acvarii (substantiv) – vas sau bazin de sticlă cu apă, în care se țin pești și plante în condiții naturale.

adăpost, adăposturi (substantiv) – construcție făcută ca să apere de primejdii, loc ferit.

adăuga (verb) – a pune peste..., a da în plus.

„Cum se spune corect?” sau „Cum se scrie corect?” întrebăm uneori când nu suntem siguri dacă modul în care dorim să povestim ceva ori să comunicăm ceva celor din jur este conform cu regulile limbii române. Și este, întotdeauna, mai bine să întrebăm și să aflăm varianta corectă decât să ne exprimăm „cum s-o nimeri”, bazându-ne doar pe ideea că, până la urmă, tot vom fi înțeleși. Întâlnim aproape zilnic greșeli de exprimare, fie că ne referim la comunicarea orală sau la texte scrise. De la unele dificultăți legate de formele de plural până la cele de acord, erorile trebuie evitate.

În paginile ce urmează vă prezentăm câteva exemple de greșeli de exprimare destul de des întâlnite, precum și variantele corecte pentru fiecare situație în parte.

	Forme greșite	Forme corecte
Substantive, adjective, pronume	Băiatul al cărui jucărie Fata a cărui jucărie	Băiatul a cărui jucărie Fata a cărei jucărie
	Eu însuși Tu însuși	Eu însumi Tu însuți (pentru masculin) sau Eu însămi Tu însăți (pentru feminin)
	Colegul care l-am întâlnit. Cartea care am uitat-o. Întrebarea care am pus-o.	Colegul pe care l-am întâlnit. Cartea pe care am uitat-o. Întrebarea pe care am adresat-o.
	Îmi place de ... (cineva)	Îmi place ... (cineva)
	Preț scump Prețul este prea scump.	Preț mare Prețul este prea mare.
	O sticlă de un kilogram	O sticlă de un litru
	Ora una Ora doi Ora doisprezece Ora douăzeci și doi	Ora unu Ora două Ora douăsprezece Ora douăzeci și două
	Din cauza la viscol s-au împotmolit mașinile. Din cauza la frig m-am gripat.	Din cauza viscolului s-au împotmolit mașinile. Din cauza frigului m-am îmbolnăvit.

Forme greșite ale unor cuvinte (în paranteză sunt date formele corecte)

- abea (abia)
- a bine cuvânta (a binecuvânta)
- amândorura (amândurora)
- antecameră (anticameră)
- a tot puternic (atotputernic)
- azi noapte, azinoapte sau aznoapte (azi-noapte)
- bine voitor (binevoitor)
- binecrescut (bine-crescut însemnând *cuviincios*)
- biscuite (biscuit)
- celălant (celălalt)
- clasa a-ntâi, clasa a-ntâia (clasa întâi sau clasa întâia)
- complet (complet)
- de asemenea (deasemenea)
- de geaba (degeaba)
- delicvent, delictvent (delincvent)
- firmitură (firimitură)
- genoflexiune (genuflexiune)
- ghiuvetă, ghivetă (chiuvetă)
- greșală (greșeală)
- gref, grefrut (grep, grepfrut, grape-fruit)
- într-ucât (întrucât)
- jeantă, geantă (jantă – parte a roții la autovehicule, biciclete etc.)
- ne adevărat (neadevărat)
- nou nouț (nou-nouț)
- pioneză (piuneză)
- președenție (președinție)
- prural (plural)
- pur sânge (pursânge)
- oprobriu (oprobriu)
- optălea (optulea)
- rău voitor (răuvoitor)
- a râdea (a râde)

A
Ă
B
C
D
E
F
G
H
I
Î
J
K
L
M
N
O
P
R
S
Ș
T
Ț
U
V
W
X
Y
Z